

Előfizetési ár:
MAGYAR DOHÁNYUJSAG^{ra}
 Egész évre . . . 6 frt.
 Fél évre . . . 3 frt.
 Megrendelés a kiadóhivatalban
 vagy utalványval minden
 postahivatalnál eszközölhető.
 SZERKESZTŐSÉG:
 Budapest,
 VI. Podmaniczky-utca 1.

MAGYAR DOHÁNYUJSÁG.

Előfizetési ár:
MAGYAR DOHÁNYUJSAG^{ra}
 Egész évre . . . 6 frt.
 Fél évre . . . 3 frt.
 Megrendelés a kiadóhivatalban
 vagy utalványval minden
 postahivatalnál eszközölhető.
 KIADÓHIVATAL:
 Budapest, VI. Podmaniczky-utca 1. sz.

A dohánytermelést és dohánykereskedést felkaroló gazdasági szaklap

Megjelenik minden hó 1-én és 16-án

Hirdetéseket felvesz a kiadóhivatal és az ország minden hirdetés-gyűjtő ügynöksége.

Felelős szerkesztő és lapfajtudós:
DARÓCZI VILMOS.

Hirdetések Negyed oldal 10 frt; kisebb hirdetéseknel minden petit sor 4 kr.

TARTALOM! A dohányfajok belértéke. *Daróczy Vilmostól.* — Utasítás a dohánytermelés körül követendő eljárás tárgyában. — Bugázás és kacsozás. — A kerti levelek tetejezése. *Daróczy Vilmostól.* — Dohányterjedési kísérleti eredmények. *Fejér Victor tanulmánya.* — Levelezés: Kis-Oroszról. *Ambrus Józseftől.* — Irodalom. — Vegyesek. — Szerkesztői üzenetek. — A m. kir. államvasutak közleményei. — Hirdetések.

A dohányfajok belértéke.

Ha az 1898. évi rossz sikerű dohánytermés eredményeit vizsgáljuk, illetve az ezen évi termésű dohányok különböző fajainak értékesíthetőségét és romlási százalékát egymással összehasonlítjuk: azt fogjuk tapasztalni, hogy a tiszai dohányok, az 1898. évi abnormis időjárás következtében szintén sokat veszítettek ugyan az értékükből, de ezeknek az értékesíthetősége, romlása és hasznavehetetlenné vált százaléka, egyszóval rossz minősége meg sem közelíti azt az arányt, a melyben a többi jobb fajta dohányok értékükben csökkennek és hasznavehetőségükben károsodtak.

Mert habár a tiszai dohányok, az éretlenség és rossz beszáradás által szintén sokat szenvedtek, s részben ez az anyag is nyers, nehéz, kifejezetlen és rossz színű ugyan, de ugyanezen hibák a finomabb fajta dohányokban is nemcsak mind megvannak, sőt ezeken kívül éppen a finomabb fajta dohányokban a penész és rothadás betegsége annyira elterjedt, hogy egyes helyeken igen nagy mennyiségben úgyszólván teljesen értéktelen anyagot képeznek, — ami arra enged következtetni, hogy abnormis időjárás mellett és általános rossz sikerű termés esetén a tiszai dohányok sokkal kevésbé romlanak meg és sokkal kevesebbet veszítenek a maguk eredeti belértékéből, mint más, finomabb fajta dohányok, amelyekben — éppen finomságuk és finnyásabb voltuk miatt — nincs annyi ellenálló képesség, mint amazokban.

Ebből az a tanulság, hogy a tiszai dohány is, a maga nemében és bizonyos czélokra felhasználva igen hasznos anyagot képez, mert jelentékeny mérvű ellenálló képesség van benne, vagyis nem oly finnyás, s a romlásra nem bír oly nagy hajlammal mint más finomabb fajta dohány;

— s habár gyártási czélokra sokkal alacsonyabb fokozat áll ugyan, mint a szegedi, debreczeni, szuloki, aradi, stb. dohányok, amit eléggé bizonyít az is, hogy a mai gyöngébb szervezetű nemzedék előtt, fogyasztási czélok tekintetéből amazok sokkal kedvezőbbek és keresettebbek, de azért bizonyos körülmények között a tiszai dohányokra is nagy szükség van, s bizonyos czélokra ezek a dohányok határozottan jól beválnak.

Ha tehát a fent jelzett körülményeket figyelembe vesszük és kellőleg mérlegeljük, arra a következtetésre kell jutnunk, hogy a tiszai dohányokat nemcsak a termelők egyéni érdekének szempontjából, de nemzetgazdasági tekintetből is kultiválnunk kell; — mert erre a dohány anyagra szükség van egyrészt, hogy egyes külföldi államok egyeduróságainak egyenesen erre az anyagra irányuló keresletét a kellő mennyiségben kielégíthessük, amennyiben vannak országok, amelyeknek fogyasztó közönsége éppen ilyen erősebb, nehezebb, durvább fajta dohányanyagot igényel, tehát kiviteli czélokra ez eléggé megfelel, — de szükséges van ezekre a dohányokra hazai gyártásunknak is, hogy más anyagokkal kellő arányban vegyítve, a belföldi gyártás és fogyasztás céljaira felhasználhassanak. — Vagyis ezzel is éppen úgy vagyunk, mint bizonyos erősebb fűszerekkel és növényekkel — milyenek például a só, bors, paprika, safrány, gyömbér, hagyma stb. — amelyek magukban, vagy tulságos nagy adagokban élvezhetetlenek, de a szükséges és kellő mennyiségben hozzáadva és vegyítve: ezek adják meg az eledelnek az igazi jó ízét, savát-borsát, s ezek nélkül a legfinomabb, legdrágább étel is csak ízetlen kutyvalék lenne. Éppen ilyen fűszer gyanánt alkalmazható a tiszai dohány is, a többi jó dohány közé vegyítve, — mert ha magában erős és fanyar is, de viszont a többi dohány meg gyöngé és szalma ízű, míg a kellő mértékben össze keverve: az a pompás jó magyar pipa dohány lesz belőle, amelynek talán a világon sincs párja.

Ezzel tehát meg van czáfolva az a vélekedés, amelyről sok szó esett egy idő-

ben, hogy tudniillik a nehezebb dohányfajoknak, nevezetesen a tiszai fajnak az eddigi területen való termelése, a változott igények mellett talán már nem is annyira indokolt mint régebben volt, — vagyis hogy ebből a dohány fajtából többé nincs szükség oly nagy mennyiségre, mint ezelőtt, mert a jövedék ezt az anyagot nem tudja oly jól felhasználni és értékesíteni, mint a többi, és ha túltermelésről volt szó — már amennyiben erről egyáltalán szó lehet — hallgatolag meg nem nevezve, mindig ez a fajta értetett, mint olyan, amelyből sok a fölösleg és így ennek kevesebbitése kívánatos volna.

A tapasztalat és a viszonyok által módosult meggyőződés azonban íme azt bizonyítja, hogy — amint a böles mondás szerint: a természetben semmi sem fölösleges — szintazonképpen a tiszai dohányokat sincs okunk túlsoknak tartani s ezek termelését csökkenteni, vagy éppen kiküszöbölni, mert erre is el lehet mondani, hogy annyira szükséges, hogy ha nem volna: meg kellene teremteni.

S minthogy éppen a tiszavidéki nagyobb termelők különben is azok: akik dohányaiknak különösen belső kezelése, csinos, tetszetős összeállítása tekintetében eddig is aránylag a legnagyobb haladást tanúsíták, amit a dohányok átadása idején már többször volt alkalmunk kiemelni, így hát ezuttal is csak arra figyelmeztetem és kérem a tiszai dohányok termelőit, hogy a megkezdett jó uton tovább haladva, igyekezzenek a degenerált fajt felfrissíteni és az eddigi kísérletekből jónak bizonyult brazil, pensylvániai, különösen pedig az arra a vidékre kitűnően alkalmasnak talált rózsai dohány faj termelését forszírozni, — továbbá igyekezzenek dohányjaik teljes érettsége, kellő füllesztése és jó beszárítása mellett, főleg az egyenletességre, az anyagnak teljesen egyenlő összeállítására a lehető legnagyobb gondot fordítani, — s akkor nem kell attól tartaniok, hogy a tiszai dohányok hasznavehetőségét és szükségességét valaki kétségbe vonja, s bizonyára nem lesz senki, aki ezen fajta dohányok termelési aránya ellen jövőre szót emelne.

Daróczy Vilmos.

Utasítás a dohánymagtermelés körül követendő eljárás tárgyában.

1.

Magtermelés céljából, első sorban is csak azon dohánytövek hagyandók meg, melyek a természetett fajta jellegét teljesen magukon viselik.

Az ily alapon kiválogatott töveket legjobb valami élénkszinű szalagdarab körülkötésével megjelölni. A magtöveket nem a tábla szélén álló dohánytövek közül kell válogatni, hanem azok közül, melyek rendes sorban a dohányföld belsejében állanak, azért, mert a szélén álló (tehát szabadon álló) dohánytövek fejlődése sohasem mérvadó sem a fajtajellegre, sem egyéb tulajdonságra.

Mielőtt a dohány bugázása (tető elhánnyása) kezdetét venné, előzőleg figyelmen át kell vizsgálni a dohányföldet s a megfelelő, vagyis fajtahűtöveket megjelölni, illetve kijelölni.

Ezen munkát azonban nem szabad teljesen a dohánykertészekre bízni, kiknek szakismerete e téren elégtelen, mert a fajtahű, vagyis a természetett feleség jellegét teljesen magukon viselő töveknek szakszerű kiválogatása, egyike a legfontosabb dolgoknak, az egyszerű dohánymag termelése terén. A fősúly nem arra helyezendő, hogy ez erősebb, amaz pedig gyengébb töke, hanem arra, melyik bír határozott fajta jelleggel; — a tul erős tökéik igen gyakran nem érnek semmit. Fajtajelleg alatt kell érteni, hogyha szamosháti, vagy szegedi rózsá, vagy rétháti stb. dohányt termeltek, hogy akkor a kiválogatott magtöke tényleg a szamosháti vagy rózsá dohány stb. jellegével birjon. A mint ezen jelleg nem mutatja, akkor magtökének fenntartani nem szabad, legyen az máskülönbén bármily szép növésű is.

2.

A mint a magtökek fajtajelleg szerint ilymódon kiválogatva megjelöltettek, következnek azoknak tövenkinti bírálata. Szemügyre kell venni a levélerezetet, a levéllemez alakulását; nem-e hibás, durva erezetűek, nem-e fodrosodók a levelek. Ilyen hibás levelű töveket a magtermelés sorából ki kell küszöbölni, daczára egyébkint szép fajtajellegűeknek, mert ezen hibákat a mag átörökíti.

Ugyancsak kiküszöbölendők az előzetesen kijelölt tövek közül azok is, melyeken utólagosan a rozsdásodás, ragyasodás stb. nagy mértékben fellép. Hogy ezen munkákat (még az általános lebugázás elvégzése előtt is) folytonos s fokozatos sorrendben, nyugodtan lehessen végezni, czélszerű a fajtajelleg szerint előzetesen kiválogatott magtökeket, valami szines szalagdarabbal megjelölni. A fajtajelleg, a levél minősége stb. szerint egyszerre válogatni nem jó, mert figyelmünk megoszlik.

Másrészt ha a fajtajelleg szerinti kiválasztást a gazda maga eszközölte, utóbbi

felülvizsgálatra (levélerezet, fodrosodás stb.) megbízható dohánykertészeket is alkalmazhat.

A közönséges nagylevelű dohányoknál a lebugázás, a kijelölt magtökeket kivéve rendes időben eszközöltetik. — A magtökek közül azok, melyek utólag meghibásodnak (ragyározda, mozaik, féregkár stb.) a magtermelésből szintén kiküszöböltetnek, vagyis lebugáztatnak.

3.

A fenntartott magtökén már most a virágkorona gondozása képezi a további feladatot. — A dohány virágkoronája (bugás virágzata) ugyanis erősen elágazodik, miért is csak a főhajtásból fejlődő legerősebb ágakat kell meghagyni, a későn eltörő gyenge oldal hajtásokat pedig eltávolítani. — Elvirágzás után, midőn a magtökek fejlődése megindult, az apró fejletlen tokokat szintén le kell csipni. Ezen eljárással nemcsak azt lehet elérni, hogy a virágkorona magtokjai egyszerre megérnek, hanem teljesen kifejlődött, súlyos magot is lehet nyerni.

Az esetleg eltörő kacshajtások szintén kitörendőek.

4.

A dohánylevelek szedésekor, a magtöke leveleit leszedni nem szabad, hanem azok a tövön rajta hagyandók.

Ha a magtöke leveleit a megérése előtt letörjük, a mag rendes kifejlődését akadályozzuk meg, a mag kényyszeréretté válik s apróbb marad.

A magtöke körül a levelek csak akkor szedendők le, ha teljesen elsárgultak; ez időre a dohány magja is megérett. A magtokok ez időre barnás-zöld színt vesznek fel.

5.

A magtöke leveleinek elsárgulása után, az egész magbuga haladéktalanul levágandó s száraz, szellős helyen felagatva megszáritandó.

Ha a magbuga levágásával késlekedünk, vagy ha tulérni engedjük, akkor a tokok felpattannak s a bennök levő mag kiszóródik; a tulérének ezt a szakát bevéarni tehát nem szabad, mert az a mag minőségének ártalmára van.

Ha a virágkoronát a 3. pontban leirtak alapján kezeljük, akkor a magbuga egyszerre érik meg; ha ellenben kezelés nélkül hagyjuk szabadon fejlődni, akkor a tokok egyrésze tulérett (felpattannak) míg másik része még fejletlen.

6.

A felagatatott magtokokból, teljes kiszáradásuk után a magokat — a tokok gyenge nyomásával — kirázzuk.

A magot pedig szellős, védett helyen vékonyan rétegezve és többször átforgatva teljesen megszáritjuk, ellenkező esetben könnyen dohosodik és elromlik.

A kiszáradt magot legjobb a felhasználás idejéig, apróbb zacskókba kötözve, száraz, szellős helyen felagatni.

7.

Vajfüves területek a magtermelés köréből kizárandók, mert kissé gondatlanabb kezeléssel a vajfü magja a dohánymag közé keveredhetik. Gondos kezeléssel ez különben nem fordul elő.

8.

Kerti leveleknél, melyek tövei egyáltalán nem bugáztatnak, a magtökek kiválogatásánál szintén az előzőleg elmondottak alapján el kell járni. A magtökek virágkoronáit ellenben az elvirágzás elmúltáig (elegendő bő helyet hagyva) sűrű szövettel kell betakarni s a virágzár alá részén összekötöni, hogy az idegen (nem fajtajellegű tökek) himporától megóvhassuk, mely leginkább a hosszú pödörnyelvel bíró éjjeli lepkék közvetítésével kerülhetne rájuk.

A kerti levelek magtökéinél tehát a virágkoronát felesleges s apróbb hajtásaitól szintén megtisztítjuk, de a virágzás beállta előtt előbb mondott módon letakarjuk; a takarót csak a virágzás elmúltával vesszük le ismét s a feleslést, fejletlen tokokat ezután távolíthatjuk el.

M. kir. dohányjövődéki központi igazgatóság.

Budapest, 1899. június hó 21.

Perleberg,
miniszteri tanácsos.

Bugázás és kacsozás.

Az időszaki munkák sorában most a bugázás és kacsozás következik.

Azt már minden dohánytermelő jól tudja, hogy a dohánynál — a magtermelésre kiszemelt és külön kezelt tökek kivételével — a virág és mag képződést meg kell akadályozni s a növényt úgyszólván rákényszeríteni, hogy a felszitt nedveket és tápanyagokat ne virág és magtermelésre, hanem levelek képzésére fordítsa, — s ezt a bugázás által érjük el, mert ha a bugát, vagy virágbimbót idején letörjük: ezáltal megszűnik a dohánynak szárban való növése s e helyett a levelek nagyság, rugékonyság, zsiróság és sulyra nézve hasonlíthatatlanul jobban gyarapodnak. A kacsozásnak, vagyis a levelek hónalján kinövő keskeny hegyes hajtás leszedésének is ugyanez a célja és eredménye. A bugázás és kacsozás tehát mulhatatlanul szükséges két teendője az egyszerű dohánytermelésnek, mert ezek helyes elvégzése, a termésnek úgy minőségére, mint mennyiségére, igen nagy befolyással van.

A bugát azonnal le kell törni, mihelyt mutatkozik és addig, míg a felső levelek kicsinyek, világos zöldek és gyengék; — a korai bugázásnak különben az az előnye is van, hogy akkor a dohánytöke alacsony marad, s a levelek kevésbé lesznek kitéve a szélrohamoknak, mint a felnyurgult tökén levők.

A bugázást, mindig a nap foróbb szakában, délelőtt 10—11-től délután 3—4 óráig kell végezni, minthogy ilyenkor a

levelek lankadtak és nem merevek, amidőn tehát könnyebb hozzájuk férni és nem sértjük meg oly hamar őket.

A bugázás különben igen könnyű dolog, melyet tudvalevőleg úgy kell végezni, hogy a felső leveleket, amelyeket meg hagyni szándékozunk, balkézzel kissé széttergetjük és a jobbkez küvelyk és mutatóujjával, vagyis a körmünkkel gyöngéden kicsipjük a növény hegyét, bugástól együtt.

A dohánytökét nem szabad tul sok levéllel megterhelni, hanem csak annyi levelet kell rajta hagyni, amennyi tökéletesen ki is fejlődhet.

Ha a tőkén több levél mutatkoznék, mint a mennyit kifejleszteni képes, ezt úgy szabályozhatjuk, hogy a bugával együtt néhány levelet is le törünk a tőke tetejéből; — azért mondják a bugázást másként *tetejészésnek* is. A legrendesebb hagyás a tőkén 8—10—12— levél.

Magától értetődik, hogy a kiválasztott magnak való tőkéken a virág korona bugát meg kell hagyni, s az ily tőkétet egyébként is folytonos figyelemmel kell kísérni. A magtőkék mikénti kezeléséről különben eddig évenként mindig részletesen meg szoktunk emlékezni, most azonban az ere vonatkozólag kiadott hivatalos utasítást éppen mai számunkban közölve: e részben tehát az utasításban foglaltaknak pontos teljesítését ajánljuk a termelők figyelmébe.

A bugázás vagy tetejezés után néhány napra következik a *kacsozás*.

A tőke hónaljából nőnek ki azok az apró, keskeny hegyes levelek, melyek a letört bugát pótolni igyekeznek s amelyek a táperő legnagyobb részét elszívják a levelektől. Ezeket tehát lehető gyorsan, gondosan és folytonosan le kell nyesni vagy törni. A kacsozást *minden fajta do-dohánynál*, főleg pedig a magnak hagyott tőkénél, egyaránt végezni kell.

Különösen a kacsozás az a munka, amely a dohány töréseig szüntelenül tart, főleg esős, nedves időjárás mellett, a mikor a kacs nagyon hamar elszaporodik; ügyelnünk kell azonban, hogy esős időben a kacsozást csak akkor végezzük, mikor már a talaj fölszáradt, mert különben a dohányföldet nagyon összegázolnánk, — s a haramatos idő se alkalmas a kacsozásra, mert ilyenkor meg a sikos hajtásokat nehéz kicsipkedni.

Egyébként azonban ezt a munkát állandóan és teljes kitartással kell végezni, hogy a kacs el ne hatalmaskodjék s a termés minőségét meg ne rongos.

A kerti levelek tetejézése

Ama ezél tekintetéből, hogy a finom kerti levelek termelése körüli eljárás minél helyesebben történjék: — amint értesülünk — a dohányjövédéki központi igazgatóság bizonyos kísérletek tételét rendelte el.

A kerti levél termelők közül ugyanis többen a következő hivatalos tartalmu felhívást kapták:

„Azon ezülből, hogy a tetejezett kerti dohány leveleknél a minőségi, illetve mennyiségi különbséget összehasonlítottassék: a m. kir. dohányjövédéki központi igazgatóság rendelkezésével a kerti levelek tetejezésével a kísérletezés elrendeltetvén: felkérjük (a czim,) miszerint legmegbízhatóbb feles kertészével, az engedélyezett területből egy holdnyi területen a leveleket letejeztetni sziveskedjék, — oly formán azonban, hogy a tetejezés — virágkorona eltávolítása — csak akkor teljesítsék, ha a virágkorona a levelek közül már teljesen kihajt. Ezen leveleket természetesen külön kell leszedni és teljesen külön fűzni, csomózni és külön bálákba rakva a beváltáshoz beszállítani. Figyelme felhivatik különösen arra nézve, hogy ezen tetejezett dohánylevelek a nem tetejezettekkel össze ne kevertessenek, mert ez esetben az egész kísérletezés mi eredményre sem vezetne.”

Ezen kísérletezés elrendelése alkalmából, egyik tekintélyes nagy termelő, hozánk intézett levelében azon véleményének ad kifejezést, hogy ő, a jelzett kísérlet tételét igen helyesnek tartja, mert így nyilván meg lesz majd tudható, hogy mi jobb: az eddig tiltott tetejezés, vagy pedig a tetejezésnek megengedése? — Az ő eddigi tapasztalatai szerint: a tetejezett kerti levél tetszetősebb kinézésű, a fogása s valószínűleg az ize is erősebb, a beváltásnál szép levelek mutatkoznak s javítják a beváltási árt. De a le nem tetejezett kerti levél nem oly szép, mert könnyebben ki van téve a megrongyolódásnak, az ize azonban gyengébb és kelemesebb. Hanem a beváltásnál nem kótolják a dohányt, csak a külsejét nézik. — Ő különben azt tartja, hogy a tetejezett kerti dohány — ha különben az időjárás egyenlően kedvező — színe világosabb sárga lesz, de sulyban veszít. Így tehát a gazdának majdnem az az érdeke, hogy a kerti levél tetejzettessék, s ezt szeretné a dohányos kertész is, mert így a dohány jobban nyomja a mázát, — de a jövédéknek — a dohány minősége tekintetéből, illetve hogy a dohány gyengébb és kelemesebb legyen — a tetejezés mellőzése inkább érdekében van. Saját véleményét ezekben elmondva, végül azt kérdezi az illető nagy termelő, hogy hát nekem e részben mi a véleményem?

A kísérletezés elrendelését és fogantatását én is mindenesetre helyes és szükségesnek tartom, — mert ugy ezen kérdésben, valamint egyáltalán minden tekintetben csakis a kísérletezés s az ez uton végezhető összehasonlítások által nyerhetünk biztos meggyőződést arról, hogy melyik a jobb, ezélszerűbb, előnyösebb, ajánlatosabb eljárás.

Én ugyan részemről eddig mindig azt hangoztattam, a mint lapunk régebbi olvasói emlékezhetnek rá, hogy a kerti leveleknél, valamint a muskotály dohánynál nem a levél nagyságát és nyujthatóságát, hanem a levelek világossárga vagy pirosas színét, finom illatát és kellemes zamatját kell szem előtt tartani; ezen tulajdonságok pedig akkor emelkednek tőkélyre,

ha a növény követheti természetes fejlődését, vagyis, ha virágzásában nem akadályoztatik. S nézetem szerint a kerti levél a bugázás vagy tetejezés által tetszetősegre talán sebb, s mennyiségileg több lesz ugyan, de minőségére, illatára, ízére nézve nem hiszem, hogy a tetejezés előnyére lenne.

Ami pedig magát a tetejezés kísérletezését illeti: én azt ajánlanám, hogy a korona bugát nem kellene a tőkéről egészen letörni, hanem csak megtörni, úgy, hogy azért az a tőkén csingve maradjon, — s ez a műtét is csak akkor végeztetnék, amikor a levelek már teljesen ki vannak fejlődve és az éréshez közelednek. — Egy időben Franciaországban a kacsozással tétettek ilyen kísérletek, a melyek azonban más célra, nevezetesen arra irányultak, hogy a kacshajtásoknak a tőkén függve hagyott megtörése sokkal gyorsabban lévő végezhető, mint a kacshajtásnak a tőkéről egészen való letörése: ilyenformán ez a kísérlet a munkamegtakarítás céljából tétetett.

A felvetett kérdésnek tisztázása végett különben helyén valónak látom, egy jeles szakférfiúnak és elismert kitünő termelőnek: *Czibulya Gyula* primási jószágfelügyelő urnak „A kerti levelek kezeléséről” irt s lapunk folyó évi 7., 8., 9. számában közölt cikksorozatában kifejtett véleményét és tapasztalati tanácsát is felemlíteni, aki e tárgyban szó szerint a következőleg nyilatkozott:

„A kerti levelek bugázásával (az érseki uradalomban) csak kisebb területen tétetik kísérletezés. A tapasztalat az, hogy a bugázott dohánytőkék levelei jelentékenyen nagyobbak, sulyosabbak és tartalmasabbak, de ugy alakban, mint színben és finomságban a kerti jellegű eltérők; az ily tőkéről származott levelek sorsa a beváltásnál kétséges, hogy nem kerül-e a közönséges osztályba; a bugázott tőke levele a bugázatlanéval szemben 8—10 nappal később szokott beérni. Ezen dohány pipából sziva kelemesebb illatu, bár kissé erősebb, mint a bugázatlan és sem kint a tőkén, sem a zsinóron nem szenved annyit az időjárás szeszélyeitől, mint a bugázatlan tőkén termett tulfinom levél.”

A végzendő kísérletezések minden esetre hezzájáru landanak majd eme fontos kérdés tisztázásához; — s előre is felkérem a kísérletező termelő urakat, hogy az eredményről annak idején sziveskedjenek tapasztalataikat részletesen megírni.

Daróczi Vilmos.

Dohányterjedési kísérleti eredmények.

— *Fejér Victor tanulmánya.* —

Mult számunkban röviden már említettük, hogy Fejér Victor ur, a kisvárdai m. kir. dohánybeváltó hivatal kezelője, egy terjedelmes tanulmányt irt a *kötött földi és a homoki dohányok erjedése s az erjedés hőfokai között mutatkozó különbségekről*.

A fölötté fáradságos munka úgy készült, hogy az egyes termelőkötől beváltott dohányokra vonatkozólag feldolgozta a dohányterjedés hőségének mérése által szolgáltatott s az asztal táblára naponként pontosan feljegyzett adatokat, s azok eltéréseiből megállapította a levonható következtetéseket.

A laikus olvasó előtt ugyan mindez szinte megfejthetetlen hieroglyphszerű táblázatnak, vagy talán csak holmi száraz számsorozat gyanánt fog feltűnni, de az igazi szakértő annál nagyobb érdeklődéssel fogja kísérni ezeket a hőfokozati feljegyzéseket, mert csakis ilyen megbízható, pontos kísérleti tanulmányozások segítségével deríthetjük fel a dohányterjedésének tanulságait, a melyek pedig a jóminőségű dohány termelése érdekében kiváló jelentőséggel bírnak; — s még az egyszerű termelő is sokat okulhat belőle, ha figyelembe veszi, hogy a nyers dohány, ez az élettelen lomha tömeg, minden külső beavatkozás nélkül, egyedül az önmagában rejlő természeti erőitől hajtva, mily magas hőfokot képes kifejteni.

Nem közömbös és unalmas dolog tehát ez; — s teljes elismerést érdemmel az a derék szakférfi, aki a tudvány és nemes ambíció által lelkesítve s a kötelességteljesítés határán messze túlmenve, ily fáradságos munka végzésére vállalkozik a jó ügy érdekében.

A kísérletezési eredmények könnyebb megértése megérdemelt méltánylása végett ezeket előrebocsájtvá, áttérünk most már a tanulmány közlésére.

Szerk.

I. Raktár.

Termelő: *Gerzon — Reizmann.*

Barna. D. I.

Beváltatott Kisvárdán. 1899. január 11.

Szegély: Deb. III.

átrakva: február 8.

" márczius 9.

" " 30.

Dátum.	Hőfok.
Január 17.	meleg
" 18.	+37
" 19.	+39
" 20.	+40
" 21.	+39
" 23.	+35
" 24.	+35
" 25.	+35
" 26.	+36
" 27.	+37
" 28.	+36
" 30.	+36
" 31.	+36
Február 1.	+36
" 2.	+37
" 3.	+37
" 7.	+38
" 20.	meleg
" 21.	"
" 22.	"
" 23.	"
" 24.	"

Dátum.	Hőfok.
Február 25.	+35
" 27.	+36
" 28.	meleg
Márczius 1.	meleg
" 2.	"
" 3.	"
" 4.	"
" 6.	+36
" 7.	meleg
" 15.	hideg
" 16.	+35
" 17.	+30
" 18.	+34
" 20.	+31
" 21.	+31
" 22.	+31
" 23.	+32
" 24.	+30
" 27.	+30
" 28.	+30
Ápril 1.	hideg
" 2.	"
" 3.	"
" 4.	"
" 10.	"
" 12.	"
" 13.	"
" 14.	"
" 15.	"
" 17.	"
" 18.	"
" 19.	"

Május hóban csekélymértvű utóterjedést kapott.

(Folyt. köv.)

Levelezés.

Kisoros. 1899. július hó 9.

Dohányunk nemcsak határunkban, de egész Torontálvármegyében a képzelhető legszebb, talán nagyon is szép; a dohányföldek hiánytalanul be vannak ültetve, illetve a föld tele dohánnyal, sok helyen már virágozni kezd, a levelek nagyok, a szár majdnem méteres: de nem is csoda, hisz naponként ázik, esőt kap; ez nagyon korai fejlődés nálunk, termelőink nem is nagyon szeretik, különösen az idén, midőn nagyon elmaradtak az aratással; a másodszori kapálás be van fejezve; jég és szélvihar eddig kárt nem tett; kilátás és remény a legszebb.

Ambrus József,
plébános.

Irodalom.

A m. kir. mezőgazdasági muzeum tájékoztató szak-katalogusa. Az ezredéves országos kiállításnak vajdahunyadvári épülete rozszantsága miatt lebontatván, a mezőgazdasági muzeumnak ezen épületben volt gyűjteménytárgyai a folyó év tavaszán a Renaissance-épületbe, a halászlati és erdészeti tárgyak pedig a jááki templomba helyeztetek át, s ez alkalommal a muzeum új elrendezést nyert. Ennek megfelelőleg új tájékoztató katalogust adott ki az igazga-

tóság, amely a muzeumban kiállított gyűjteménytárgyakat osztályonkénti csoportosításban mutatja ki. A katalogust a Renaissance-épület földszinti és emeleti helyiségeinek alaprajza egészíti ki, ami a muzeum iránt érdeklődőknek hasznos utmutató gyanánt szolgál. — A magy. kir. mezőgazdasági muzeumban kiállított tárgyak a következő osztályokba csoportosítva vannak beosztva: Talaj és trágyaismeret. Gazdasági növénytermelés. Növényekre hasznos és káros állatok. Kertészet és gyümölcsészet. Szőlőművelés és borászat. Gazdasági állattenyésztés (Szarvasmarhatenyésztés és tejgazdaság, ló-, sertés-, juh-tenyésztés és gyapjuismeret.) Baromfi tenyésztés. Méhészet. Selyemtermelés. Halászat. Gazdasági gépek és eszközök. Gazdasági s egyéb gazdaságra vonatkozó épületek. Gazdasági műipar. (Cukor- és szeszgyártás, malomipar.) Vízépítészet és kultur mérnökség. Földmives nép házi ipara. Mezőgazdasági statisztika és a jószágkezelésre vonatkozó adatok. M. kir. állami birtokok. Gazdaságtörténet és emléktárgyak. Gazdasági szakoktatási tárgyak és tanszerek. Erdészeti és vadászati tárgyak. Társországok és külföld.

A muzeummal könyvtár van kapcsolatban, melyben főleg a mezőgazdaságra és a rá vonatkozó ismeretanyag irodalma gyűjthetik egybe.

A muzeum gyarapítása érdekében kívánatos volna, ha mindazok, kiknek birtokában a hazai mezőgazdaságra vonatkozó könyvek, füzetek, újságok, folyóiratok s egyéb nyomtatványok, továbbá mezőgazdasági értékű kéziratok, oklevelek, régi számadások, térképek, tervrajzok, képek, fényképek, régi pecsétnyomok és pecsétek, érmeik és egyéb emléktárgyak stb. vannak, azokat a muzeumnak — tekintettel a közérdekű célra — ajándékképpen felajánlanák.

A katalogust érdeklődőknek készséggel megküldi s minden a muzeumba vonatkozó felvilágosítással szolgál a m. kir. mezőgazdasági muzeumigazgatósága, Budapest, Városliget, (Széchenyi-liget, történelmi épület-csoport.)

„Mezőgazdasági munkabérek Magyarországon 1897-ben.” Kiadja a földművelésügyi m. kir. miniszter. Budapest, 1899. A földművelésügyi miniszter már hét év óta közzététeti a mezőgazdasági munkabérvizonyokra vonatkozó részletes adatokat, melyek nemcsak a járásonként fizetett férfi-, női és gyermek-napszámot, ellátással és enélkül, évszakok szerint tüntetik fel, hanem azonkívül az igás-, aratási, kaszálási, cséplési, répa-, tengeri-, burgonya- és dohányművelési munkáknál szokásos szakmunkabérekre és a munkásoknak nyújtott élelmezésre is kiterjednek. Ezen legújabb füzet tájékoztatást nyújt továbbá az iránt is, hogy vármegyénként és járásonként minők a munkáviszonyok, munkáerőben hol volt hiány és hol volt fölösleg? Munkaadó gazdáinknak tehát ezen nagy gonddal egybeállított füzet egy munkások szerzésénél, mint a bérek megállapításánál kitűnő szolgálatot van hivatva tenni.

— A „Jadoo” műtrágyáról. — mely a dohánytermelésnél jó hatásának bizonyult — a „Wiener Landwirt. Zeitung” nem a legjobb véleményvel van; — azt írja ugyanis: „Jadoo” elnevezés alatt utjabban egy anyagot hoznak forgalomba, mely tözegből készül és az összes növényi tápanyagokat tartalmazza; 1000 % 40 frtba kerül. — A jadoo egy finomrostú, tözeg-polyvaszerű por, mely tartalmaz körülbelül 0.7% nitrogént (ebből 0.29 % ammón), 0.56% foszforsavat (0.30% vízben oldható), 0.21% vízben oldható kálit, 13.7% vizet és 9.17% hamut. Így azután a jadoo-t trágyaszamba alig vehetjük, mert trágyaértéke csak mintegy 40 kr-ra tehető, s bizonyára csak mint a gyökérléte elősegítő anyag jöhet tekintetbe.

Vegyesek.

Tisztelettel felkérjük mindazokat, akik a f. é. június végén lejárt előfizetésüket eddig még meg nem ujtották, hogy a második félévi előfizetési díjat — a mult számunkhoz mellékel postautalvánnyal — sziveskedjenek mielőbb beküldeni.

— A dohányok állása. A földmivelésügyi ministeriumhoz beérkezett legutóbbi hivatalos jelentések szerint: A *Duna bal-partján* csak kevés dohányt ültettek, ennek fejlődése kielégítő, — kapálják a *Duna jobb partján* a gyakori esőzés folytán szépen növekedik. — A *Duna-Tisza közén* nagyjából szépen fejlődik. Csongrád vármegyében a sok eső és hideg miatt a gyengéb palánták néhol nagyon hiányosak és visszamaradtak. J.-Nk. Szolnok és Pest vármegyében helyenkint férgek károsítottak. A nagy-káti járásban jégtől is szenvedett, szép nagy leveleit kilyukgatta. Másodjára kapálják. — A *Tisza jobb partján* jobbára szépen fejlődik. Itt-ott ugyan elgazosodott s néhol (Abauj) visszamaradt, de egyébként eléggé kielégítő. — A *Tisza bal partján* tekintetbe alig vehető kivétellel szép fejlődésnek indult, kivéve egyes vidékeket, a hol a pajor és másféle férgek sok gyökeret kirágtak. Töltögetni kezdik. — A *Tisza-Maros szögén* helyenkint gyöngye, mert későn lett kiültetve, s néhol féreg rágja. Egyébként jól áll, szépen fejlődik, s nagyjából kétszer megkapálták. — Az *erdélyi vármegyékben* a dohány elég jól fejlődik s a korai ültetésű helyenkint buja növésű; a jég által kipusztult helyeken utánültetett palánták jól megeredtek. Itt-ott a drótféreg némi kárt tesz.

— Dohánygyártmányok fogyasztása. Magyarországban két millió forint ára dohánynyal többet szívtak el tavaly, mint mint 1897-ben; az ideai esztendő első négy hónapjában pedig egy fél millió forint árával többet, mint a mult év első négy hónapjában. A dohányos emberek száma tehát ebből következtetve, szaporodik. Négy hónap alatt 154.681 klg. és 167.002.981 esomag pipadohányt, továbbá 152,896.356

darab szivart és 289,136.826 cigarettát adtak el négy hónap alatt. Az idén kevésbé keresik a britanika és portoriko szivart, mint tavaly. A cigarettából jobban fogy az idén a hölgy, a memfis és a dráma cigarettá, a szultán cigarettá eladása azonban 44 százalékkal csökkent. Elfogyott még 16.068 kilogramm tubák is. Bevettek: pipadohányért 5,098.575 frtot, szivarért 6,315.798 forintot, cigarettáért 2,649.260 forintot, havanna szivarért 14,854 forintot, tubákért 31.705 frtot; összesen 14,110.192 frtot; vagyis 80,179 frttal többet, mint tavaly ennyi idő alatt. A speciálítás dohány és szivarból is több fogyott az idén mint tavaly; ebből ugyanis összesen 15,533.581 forint 53 krajcár árát adtak el.

— Dohányraktárak építése. A m. kir. dohányjövédéki központi igazgatóság, a Battonyán 24,278 frt 09 kr. és a Barcsan 25.000 frt 98 kr. erejéig felépítendő dohánylevél-raktárak építésére versenytárgyalást hirdet. Pályázati határidő július hó 27-én d. e 10 óra. A pályázaton résztvevők 5% bánatpénzt kötelesek letenni.

— Sztrájk, egy osztrák dohánygyárban. A budweisi (Csehország) állami dohánygyárban, folyó hó 8-án délelőtt. 1350 munkásnő abbanbagyta a munkát, mert a gyár igazgatósága a déli és esti zárórát egy negyedórával meghosszabbította. Az új intézkedés kihirdetésekor az udvaron összegyűlt munkásnők inzultáltak Prasil felügyelőt. A bécsi dohányjövédéki igazgatóság oda küldte Kirscheban dr. pénzügyi főtanácsost, hogy rendet csináljon. A gyár összesen 1500 munkást és munkásnőt foglalkoztat. Ujabb rendzavarás nem fordult elő.

— Dohány-baktérium. Charles Nuttal, a tudós angol bakteriológus fölfedezte, hogy a Havanna szivarok és az egyiptomi dohányok illata nem mint eddig hitték, az éghajlat eredménye, hanem a Kuba-szigeten és az Egyiptomban termő dohányleveleken élősködő mikrobáké. Most már azután igen egyszerű imitálni a Havanna-szivarokat. Csak tessék importálni a baktériumokat.

— A szegedi mezőgazdasági országos kiállításra a bejelentések rendes határideje az I., II., III., IV., V., VI. csoportba június hó 30-án lejárt. A bejelentések azonban oly nagy tömegben érkeztek, hogy a rendelkezésre álló kiállítási területet újabb terület hozzávételével meg kell nagyobbítani. Épp erre való tekintettel pótbeküldések csakis különös tekintetekből s illetve a késelem elfogadható indokolása s kétszeres térdij fizetése mellett fogadtatnak el. A kétszeres térdij fizetését az újabb terület költséges földmunkálatai és a tervezett épület kibővítése s illetve ujaknak siettetés és így költségesebb építése teszi indokoltá és szükségessé. A kertészeti csoport bejelentési határideje augusztus 1. Különösen is felhívjuk gyümölcsstermelőink figyelmét e határidőre, miután később érkező bejelentések semmiesetre sem fognak elfogadtatni.

— A termésnek előre való eladása. Érdemes határozatokat hozott a legfőbb itélőszék a minap a gazdák érdekében. Sok gazda van, a ki a termését előre szokta eladni, bár nem tudhatja, mennyi lesz ez; ha aztán a termés nem felelt meg a várt mennyiségnek, jól rá kellett fizetni, mert a vevő követeli, hogy a neki eladott termést akárhogy előteremtse. Most maga a legfőbb itélőszék akarja megakadályozni az ilyen veszedelmes gabona-uzsorat, midőn kimondja, hogy „értvényes ugyan az ilyen előre eladásról kőtvő szárazodás, de ha az eladónak — önhibáján kívül — az eladott mennyiség a saját terméséből ki nem kerül, akkor csak annyit tartozik szállítani, amennyi termelt, sőt ebből is — ha az ellenkező nem lett kiktőve — levonhatja a saját gazdasági szükségleteire szükséges mennyiséget. A hiányzó mennyiség helyett a vevő nem követelheti más hasonló áru szállítását, sem a napiár szerinti egyen értéket és csak az esetleg már felvett vételárt kapja vissza. Ha azonban az eladó a tényleg meglevő mennyiséget nem szállítja, a vevő jogositva van ezután árkülönbözetet is követelni.

— Pályázati hirdetmény. Az algyógyi m. kir. állami gróf Kún Kocsárd székely földmivésiskola — E. M. K. E. alapítvány — igazgatósága pályázatot hirdet 16 ingyenes és 7 mérsékelt fizetéses helyre, melyek f. é. október 1-én töltenek be. Az ingyenes helyekre csak székely eredetű földmivés ifjak, a mérsékeltre tartozó — magyar honpolgár pályázhat. Folyamodványok f. évi augusztus 31-éig Algyógyra, (Hunyadm.) a földmivés-iskola igazgatóságához nyújthatók be. A pályázati feltételek megtudhatók Gáspár József urtól, a földmivés-iskola igazgatójától.

Szerkesztői üzenetek.

Ambrus József plébános urnak, Kis-Oroszon. Becses tudósítását köszönjük Örülünk a szép reményekre jogosító eddigi jó eredménynek.

Kmetkyó Gyula gyógyszerész urnak, A.-Domborun. Becses megkeresésére értesitem, hogy a lapokban tárgyalat felfedezéseim nem a dohány-disznóvénnyek, hanem a közönséges dohánynak évelőségére és dugványozhatóságára vonatkoztak; s dohánydisznóvénnyekkel egyáltalán nem foglalkoztam s így tehát ezek magával sem szolgálhatok.

Szigeti Werga László urnak, Aradon. A mult és a folyó évfolyamból hiányzó számokat elküldöttük.

Fleischer Miksa urnak, Bereks-Büszörmény. Legközelebb a dohánynak jégkár elleni biztosításáról szándékozván cikket írni: kérjük, sziveskedjék tudatni, hogy a két év előtti biztosítási pernek mi lett az eredménye?

Goldschmied Lipót urnak, Abony.

Horváth Imre urnak, Csokaly.

Gróf Pálffy Pálné kőkal gazdaságának,

Róth Lipót urnak, Nyir-Megyes és

Szalkai Gyula urnak, Máté-Szalka:

A második félévi előfizetési díjat köszönettel megkaptuk.

Lászlóvszky Kálmán urnak, és

Báró Vécey Béla urnak, Király-Darócson:

A negyedévi megrendelést köszönettel vettük, a lapot megindítottuk.

A magyar kir. államvasutak közleményei.

Podgyász és darabáru küldemények megjelölése és a podgyások régebbi ragaszbárczáinak eltávolítása a feladó részéről.

A magyar kir. államvasutak igazgatósága a nyári utazási és nagyobb áru forgalmi időszak beálltával ismételve kéri az utazó- és szállító közönséget, hogy úgy saját, mint a vasuti szolgálat pontos és gyors lebonyolítása érdekében, a szállításra feladott podgyáson a rendeltetési állomást, egyéb darabárukon pedig ezenkívül még a czimzett nevét, polgári állását és a lakását a maga részéről *kitüntetni sziveskedjék.*

A czim legalkalmasabban magára a burkolatra, vagy az arra — egész terjedelmében — ragasztandó papírra irandó csak ha ez nem lehetséges, szükséges azt a darabhoz erősítendő fatábláskára, bőr-darabhoz vagy erős lemezpapírra írni.

A közönség a vasút ily irányú támogatása mellett a podgyász, illetve darabáruk helyes szállítását és kiszolgáltatását nagyban megkönnyíti és gyorsítja a különös biztosítékok szerez magának arra, hogy a nagyszámú küldeményeknek a vasúti közegek által aránylag igen rövid idő alatt végzendő felvételénél — teljesen ki nem kerülhető — téves bárczázások és elhurcolások a lehető legrövidebb idő alatt kideríthessenek és helyreigazíthatassanak.

Az utazó, illetve szállító közönség figyelmébe egyben felhívjuk az üzletszabályzat 31. §-ára, mely szerint *„a podgyászdarabokon korábbi vasúti, postai vagy másnemű szállítási jeleknek lenni nem szabad. Ha ezen szabály figyelmen kívül hagyása következtében a podgyász eltéved, a vasut az ebből származó kárért nem felelős.“*

E szerint tehát első sorban a feladónak áll érdekében, hogy a podgyásokon lévő régebbi ragaszbárczákat a podgyásznak újbóli feladása előtt *eltávolítsa.* (2—3)

Keletnémet-magyar vasuti kötelek. Helyesbítések.

A fenti kötelekben folyó évi június hó 1-vel életbe lépett árudíjzabás II. rész 1. füzetének 214, 216. oldalán a 34 a. kivételes (száritott moslék stb.) díjzabásban Karzeec állomás pótdíjtétele 100 kg.-kint 8 fennigről 5 fennigre Kröben állomás pótdíjtétele 100 kg.-kint 7 fennigről 4 fennigre Pempowo állomás pótdíjtétele 100 kg.-kint 4 fennigről 2 fennigre helyesbítették és az ott megnevezett Krotoschin állomás, melynek díjtételéhez a fentemlíttett pótdíjtételek hozzáadandók volnának, mindhárom esetben Koschmin állomással pótolttatik. Ezen helyesbítés azonnal érvénybe lép.

(Az utipodgyásznak a háztól való elfuvarozása és feladása a budapesti városi menetjegy iroda által).

A magy. kir. államvasutak igazgatóságától nyert értesülés szerint: a „Budapesti városi menetjegy iroda“ (Hungária szálloda) szóbeli vagy telefon útján való bejelentésre a feladandó uti podgyászt a főváros összes kerületeiben az illetők lakásán vesszék át és azt az alábbi fuvarozási illeték beszedése mellett a megjelölt

vonatokhoz az illető budapesti pályaudvarra kiszállítja s a kívánt vonatokhoz feladja.

A fizetendő fuvarozási díj a következő:

25 kg. sulyig darabonkint . . . 38 kr. minden további 10 kg-ért dbonként 3 kr.

Az átvett podgyászra vonatkozó hivatalos feladási vevény, valamint a szükséges vasuti menetjegy a fentnevezett irodában kiszolgáltatatik.

(Legelőszob utazás Bécs és Fiume között vagy viszont! Budapestén át).

A magy. kir. államvasutak igazgatóságától vett értesítés szerint: az Abbáziába, Lussin-piccolós és Cirkvenica üdülőhelyekre, továbbá a dalmát partvidékre, valamint Olaszországba való utazások megkönnyebítése céljából Bécsből Fiuméba és viszont Budapestén át igen mérsékelt ármenetjegyek és pedig I. osztályban 36.70, a II. osztályban 24.40 és a III. osztályban 11.80 koronáért adatnak ki. Ugyanezen árakon Bécs-Zágráb és Károlyváros között is adatnak ki közvetlen menetjegyek Budapestén át.

Ezen menetjegyek, melyekből az I. és II. osztályúak a gyorsvonatok használatára is jogosítanak, 8 napig érvényesek és azokkal ezen időtartamon belül az utazás Budapestén láttaozás mellett megszakítható.

Együttal felemlítettük, hogy a Bécs és Budapest, valamint Budapest és Fiume között háló és étkező kocsik közlekednek, továbbá, hogy Fiuméből a dalmát vidékre a közlekedést a magyar-horvát hajózási társaság kényelmes hajói, Fiuméből Vencébe és Anconába pedig az Impresa-Fiume-Venezia legnagyobb kényelemmel berendezett termes gőzhajói igen olcsó viteldíjak mellett közvetítik.

Bővebb felvilágosítás Budapestén a városi menetjegy irodájában (Hungária szálloda) és Cook Tamás utazási irodájában (Nemzeti szálloda), továbbá Nagel és Wortmann utazási irodájában Abbáziában és Bécsben, valamint a Cook Tamás-féle Schenker és társa utazási irodájában Bécsben, Stangen Károly utazási irodájában Berlinben és Antonio Paolinál Vencében nyerhető.

Menetdíjleszállítás Debreczen és Karzeec állomások között.

F. évi július hó 15-től kezdve, Debreczen és Karzeec állomások között, a IV. távolsági forgalmu menetdíjak helyett a III. távolsági forgalmu menetdíjak lesznek fizetendők.

Új vonatoknak forgalomba helyezése.

F. évi július hó 15-től kezdve Aranyos-Gyéres és Torda között a jelenleg személyszállító vonatokon kívül mindkét irányban még egy-egy új személyvonat fog kísérletképen forgalomba helyeztetni.

Ezen újvonat Aranyos-Gyéresről csatlakozással a személyvonathoz Brassó felől reggel 5 óra 40 perczkor fog indulni és Tordára reggel 6 óra 2 perczkor fog

érkezni, illetőleg Tordáról reggel 6 óra 40 perczkor fog indulni és Aranyos-Gyéresre reggel 7 órakor fog érkezni, hol Brassó felé a gyorsvonathoz közvetlen csatlakozást létesítend.

Továbbá f. évi július hó 14-től kezdve a Brassóból d. u. 2 óra 10 perczkor induló 581. számú tehervonat minden pénteken II. és III. oszt. utasok részére Ágostonfalváig, hová e vonat d. u. 4 óra 51 perczkor érkezik, személyszállításra fog berendeztetni.

A magy. kir. államvasutak kezelése alatt álló h. é. vasutakon 1894. évi augusztus hó 15-től érvényes helyi áru díjzabás 27. oldalán B. fejezet 4. pontja alatt a Lucziabánya állomáson feladásra kerülő vasérez küldemények után megállapított 100 kgkint. 5 fillérenyi pótilleték felszámítása f. évi július hó 1. évvel beszünttetett.

Hirdetmény.

A magyar királyi államvasutak igazgatósága nyilvános ajánlati tárgyalást hirdet a szolnoki műhelytelepen létező kovácműhely épület bővítésére szükséges építési munkák végrehajtására.

A tervek, a költségvetés, az egységárjegyzék a szerződési tervezet, az ajánlati minta, a pályázati feltételek, valamint a munkák végrehajtásához kötött feltételek Budapestén, a magy. kir. államvasutak igazgatósága magasépítményi ügyosztályában. (VI. Teréz-körut 56. sz. IV-ik emelet 27. szám) és Aradon az üzletvezetőség pályafentartási osztályában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Az ajánlatok legkésőbb 1899. évi július hó 18-án déli 12 óráig nyújtandók be alulírott igazgatóság építési főosztályánál. (VI. Teréz-körut 56. szám, II-ik emelet 10. ajtó.)

Az ajánlatokat 50 kros, az ajánlat mellékleteit ivenként 15 kros bélyeggel ellátva lepecsételve és következő felirattal nyújtandók be:

„Ajánlat a szolnoki kovácműhely bővítésére“.

Csak az összes munkákra tett ajánlatok fognak figyelembe vétetni.

Az ajánlat benyújtását megelőző napon, vagyis 1899. július hó 17-én déli 12 óráig 350 frt azaz háromszázötven o. é. frt bántatópénz teendő le a magy. kir. államvasutak főpénztáránál, (VI. Andrásy-ut 75. szám földszint) akár készpénzben, akár állami letétekre alkalmas érték-papirokban. A bántatópénzről szóló letéjegy az ajánlathoz nem csatolandó.

Az értékpapirok a legutóbb jegyzett árfolyam szerint számíthatnak, de névértéken felül számításba nem vétetnek.

Csak idejekorán beérkezett írásbeli ajánlatok szolgálhatnak a tárgyalás alapjául.

Posta útján beküldött ajánlatok és bántatópénzek térti vevénynyel adandók fel. Budapestén, 1899. június hóban.

Az igazgatóság.
(Utánnomás nem díjazatik.)

A magy. kir. államvasutak nyári menetrendje.

Magy. kir. államvasutak: 49170/99. szám.

A magy. kir. államvasutak vonalain és az általunk kezelt magánvasutakon f. é. május 1-jén a nyári menetrend lép életbe, melynek lényegesebb eltéréseit a jelenlegi menetrendtől, a következőkben közöljük:

A budapest-brucki vonalon.

A nyaralók és kirándulók igényeinek kielégítése céljából május 15-étől szeptember 15-éig bezárólag vasár- és ünnepnapokon Budapest k. p. u.-ról d. e. 9 óra körül Bicskére és onnan este 7 óra 25 perccel vissza Budapestre helyi személyvonatok indítanak és közlekedések tartamára ugyanazon napokon Budapest k. p. u. és Bicske között a Bruck felől Budapest k. p. u.-ra este 9 óra 20 perccel érkező személyvonatnál Bicske és kizárólag Budapest-Kelenföld között az utasok felszállása, a Budapest k. p. u.-ról Bruck felé reggel 6 óra 50 perccel induló személyvonatnál pedig Budapest k. p. u. és Bicske között a szomszédos forgalmu jegyek használata kizáratik.

Továbbá június 1-étől szeptember 15-éig bezárólag Budapest k. p. u.-ról naponta este 7 óra 15 perccel Bicskére, onnan pedig este 6 óra 40 perccel és este 9 óra 30 perccel Budapestre helyi személyvonatok helyeztetnek forgalomba.

A Fehringtől Budapest k. p. u.-ra d. u. 2 óra 5 perccel érkező gyorsvonat Bánhida állomásán rendszeresen megállítatik, ellenben Bia-Torbágyon való megállása megszűnik.

* Budaörs megálló helyen a múlt év nyarán megállott vonatok a f. é. nyári évad alatt ismét megállítatnak.

A budapest-esztergomi és buda-császár-fürdő-kiterő-ó-budai vonalon.

Budapest ny. p. u. és Pilis-Csaba között mindkét irányba naponta egy-egy új személyszállító vonat helyeztetik forgalomba, mely vonatokhoz csatlakozólag Buda-Császár-fürdő kiterő és Ó-Buda között is fog egy-egy új vonat közlekedni. E vonat Pilis-Csabáról reggel 5 óra 43 perccel indul és Ó-Budára reggel 6 óra 50 perccel, Buda-Császár-fürdő kiterőre reggel 7 óra 34 perccel, Budapest ny. p. u.-ra reggel 7 óra 25 perccel érkezik; az ellenkező irányban pedig Budapest ny. p. u.-ról d. u. 12 óra 50 perccel, Buda-Császár-fürdő-kiterőről d. u. 12 óra 30 perccel, Ó-Budáról d. u. 1 óra 22 perccel indul és Pilis-Csabára d. u. 2 óra 20 perccel érkezik.

Ellenben az Esztergomból jelenleg reggel 5 óra 10 perccel induló személyvonat a nevezett állomásról reggel 6 óra 16 perccel fog indulni és Budapest ny.

p. udvarra délelőtt 8 óra 35 perccel. Buda-Császár-fürdő kiterőre pedig 9 óra 2 perccel érkezik

Továbbá május 15-étől szeptember 30-áig bezárólag vasár- és ünnepnapokon Pilis-Csabától Budapestig, illetve Buda-Császár-fürdő-kiterőig egy új személyvonat helyeztetik forgalomba. E vonat Pilis-Csabától este 6 óra 46 perccel indul és Ó-Budára este 7 óra 36 perccel, Buda-Császár-fürdő-kiterőre este 8 óra 19 perccel, Budapest ny. p. u.-ra pedig este 8 óra 15 perccel érkezik.

Az összes személyszállító vonatok Pilis-Csaba tábor megállóhelyen ismét megfognak állani.

A pozsony-ujváros-soproni és sércz-sz.-margit-rusztli vonalon.

A jelenleg Pozsony-Ujvárosból éjjeli 3 óra 12 perccel Sopronba induló személyvonat a nyári menetrend szerint reggel 5 óra 50 perccel indul és Sopronba d. e. 10 órakor érkezik.

Szt.-Margit-Rusztól Sérczen át Sopronig és vissza egy-egy közvetlen vegyes vonat helyeztetik forgalomba. Ezen vonat Szt.-Margit-Rusztól reggel 6 óra 5 perccel, Sérczről reggel 6 óra 33 perccel indul és Sopronba reggel 8 óra 13 perccel érkezik; az ellenkező irányban pedig Sopronból d. u. 12 óra 25 perccel, Sérczről d. u. 2 óra 3 perccel érkezik. Ezen vonatok Vulka Porványon csatlakozásban állanak a győr-sopron-ebenfurti vasut vonatával Ebenfurt felé, illetve felől.

Ellenben forgalmon kívül helyeztetnek a jelenleg Sérczről reggel 6 óra 45 perccel d. u. 12 óra 33 perccel és este 8 óra 51 perccel Szt.-Margit-Rusztól s az onnét reggel 5 óra 4 perccel, d. e. 11 óra 45 perccel és este 8 óra 8 perccel Sérczre induló vegyes vonatok.

A győr-fehringi vonalon.

Szombathely és Fehring között mindkét irányban egy-egy új helyi személyvonat helyeztetik forgalomba.

E vonat Szombathelyről, a déli vasútnak Bécs felől jövő személyvonatához csatlakozásban d. e. 11 óra 10 perccel indul és Fehringre d. u. 1 óra 16 perccel érkezik, a hol a Graz felé menő személyvonathoz csatlakozik. Az ellenkező irányban a vonat Fehringtől Graz felé csatlakozással d. u. 4 óra 33 perccel indul és Szombathelyre este 6 óra 45 perccel érkezik.

A jelenleg Szombathelyről d. u. 1 órakor Fehringre induló vegyesvonat megszüntetetik és helyébe Szombathelyről este 7 óra 30 perccel indítatik egy új vegyesvonat Fehringre, a hová az este 10 órakor érkezik.

A pozsony-ujváros-szombathelyi vonalon.

A Pozsony-Ujvárosból jelenleg d. u. 5 óra 35 perccel Csornára induló vegyesvonat Hegyeshalmon csatlakozást nyert a délutáni személyvonathoz Bécs felől.

A székesfehérvár-kis-czelli és jutás-veszprémi vonalon.

A helyi érdekek, s különösen Pét-fürdő forgalmának jobb kielégítése érdekében a múlt évi nyári menetrend tartama alatt vasár- és ünnepnapokon, valamint esütörtökön Veszprémből kiindulólag Székes-Fehérvárig közlekedett helyi vonat a f. évi nyári évad alatt is ugyanazon napokon, de csak június 1-étől szeptember 15-éig bezárólag fog közlekedni. Ezen vonat Veszprémből este 6 óra 56 perccel indul és Székesfehérvárra este 10 óra 9 perccel érkezik.

A Jutasról jelenleg reggel 4 óra 19 perccel Székesfehérvárra induló vegyes vonat reggel 5 óra 23 perccel fog indulni és az ezen vonathoz Veszprémből csatlakozást közvetítő vonat egyúttal a Jutasról reggel 5 óra 35 perccel Uj-Dombóvárra induló vegyesvonathoz is fog közvetlen csatlakozást közvetíteni.

A kis-czell-csáktornyai, ukk-tapolczai és türje-balaton szt.-györgyi vonalon.

A múlt nyáron Kis-Czell és Zala-Egerszeg között mindkét irányban közlekedett és Kis-Czellen a gyorsvonathoz Budapest felé, illetve felől csatlakozott személyvonat ismét forgalomba helyeztetik. E vonat Zala-Egerszegről reggel 5 óra 54 perccel indul és Kis-Czelle d. e. 9 óra 7 perccel érkezik, Kis-Czellel pedig este 6 óra 10 perccel indul és Zala-Egerszegre este 9 óra 18 perccel érkezik. E vonatok Ukkon Tapoleza felől és felé, Türjén pedig Balaton Szt.-György, felől, illetve felé találhatnak csatlakozást.

A zala-egerszeg-kisfalud-szent-iván, zala-szt.-iváni vonalon.

A déli vasut Bécs-Ujhely felől jövő gyorsvonatának korábbi közlekedése folytán a Zala-Egerszegről jelenleg d. u. 5 óra 8 perccel Zala-Szt.-Ivánra induló és az onnét Zala-Egerszegre este 6 óra 53 perccel visszaérkező vegyesvonat forgalmon kívül helyeztetik és a déli vasut nevezett gyorsvonatához Zala-Szt.-Ivánon a csatlakozást a Zala-Egerszegről d. u. 2 óra 33 perccel induló, illetve oda d. u. 4 óra 1 perccel érkező vonat fogja közvetíteni. A déli vasutnak Bécs-Ujhelyről Kanizsára közlekedő esti személyvonatához csatlakozólag Kisfahid-Szt.-Iván, illetve Zala-Szt.-Iván és Zala-Egerszeg között egy-egy esti új vegyesvonat fog közlekedni.

A budapest-galantha-marcheggi és galantha-zsolnai-vonalakon.

Budapest és Bécs között a múlt nyáron forgalomban volt s csupán I. oszt. utasokat szállított gyorsvonat június 1-étől szeptember 15-éig bezárólag ez idén is forgalomba helyeztetik. E vonat Budapest ny. p. u.-ról délután 5 óra 40 perczkor indul és Bécsbe csatlakozólag a Karlsbad felé induló gyorsvonathoz este 9 óra 45 perczkor érkezik; az ellenvonat Bécsből este 6 óra 55 perczkor indul és Stadlau állomáson a Karlsbad felől érkező gyorsvonathoz csatlakozva Budapest ny. p. u.-ra éjjel 10 óra 55 perczkor érkezik.

Budapest és Berlin között Galantha-Zsolnán át új kedvező gyorsvonati összeköttetés létesítése czéljából Budapest és Zsolna között Galanthán át mindkét irányban egy-egy új gyorsvonat helyeztetik forgalomba. E vonat Budapest ny. p. u.-ról este 6 óra 20 perczkor indul. Zsolnára éjjel 12 óra 25 perczkor és Berlinbe másnap d. e. 11 óra 19 perczkor érkezik; az ellenkező irányban közlekedő gyorsvonat pedig Berlinből d. u. 4 óra 25 perczkor Zsolnáról éjjel 3 óra 35 p.-kor indulva Budapest ny. p. u.-ra másnap d. e. 9 óra 45 perczkor érkezik. Ezen új gyorsvonatokhoz Pozsonyból Budapestre és viszont Galanthán közvetlen csatlakozás létesítetik.

A Budapest ny. p. udvar és Zsolna között közlekedő éjjeli személyvonatok menetrende akként módosittatik, hogy e vonat Budapestről már este 9 óra 5 perczkor Galantháról éjjel 3 óraker indul és Zsolnára d. e. 8 óra 25 perczkor érkezik; az ellenvonat pedig Zsolnáról este 9 óraker, Galantháról éjjel 2 óra 54 perczkor indul és Budapestre reggel 7 óra 55 perczkor érkezik.

Ezen vonatok közlekedése folytán a nyári erősebb forgalomra való tekintettel a Budapest ny. p. u.-ról este 9 óra 35 perczkor Marchegg, illetve Bécsbe induló és onnét Budapest ny. p. u.-ra reggel 7 óra 5 perczkor érkező személyvonatnál a szomszéd forgalmu menetjegyeknek használata Budapest és Galantha között kizáratik, azonkívül pedig a Bécs, illetve Marchegről-Budapestre közlekedő vonatonál bezárólag Vácztól-Budapestig csak a leszállítás, a Budapestről Marcheggre, illetve Bécsbe közlekedő vonatonál pedig Budapesttől bezárólag Váczig csak a fel- szállás lesz megengedve.

Azon czélből, hogy a délutáni gyorsvonattal Bécs felől járó utasok a Pozsony és Galantha között fekvő állomásokra utazhassanak Pozsonyból Galanthára egy új személyvonat helyeztetik forgalomba. E vonat Pozsonyból este 6 óraker indul és Galanthára este 7 óra 9 perczkor érkezik.

Folyt. köv.

Utánnyomás nem díjaztatik.

**Legjobb és legmegbizhatóbb minőségű
magyar bácskai kenderből készült
dohányzsinórt
és
gazdasági kötélárut**

ajánl a

BLEIER és WEISZ kötélgyártó cég BUDAPESTEN.

Raktár és iroda: VII., Károly-körút 7. sz.

Továbbá: torna eszközök,

valamint: kocsizó lóhálók, szánhálók, gabonaszákok, vízhatlan ponyvák, kender, csepű, vászontömlők, itató- és tűzvedrek, coeus futószőnyegek és lábtörlők, ruhaszáritó kötelek. — **Lawn-tennis hálók, fogolyhálók** stb. e szakmába vágó árúkat a legjutányosabb eredeti gyári árakon.

Képes arjegyék kivanatra bérmentesen küldetik. — Vidéki megrendelések pontosan eszközöztetnek.

Elismert legjobb szerkezetű

gyűrű- és sima

aczéllemez- * *

hengereket,

1-, 2-, 3- és 4vasu hántó ekéket,

különféle láncboronákat,

„Agricola“ sorvető gépeket,

Blunt'-féle ensilago

zöldtakarmány sajtókat,

szabad. gyümölcs és fűzelék aszaló készülékeket,

bor- és gyümölcs-sajtókat,

szőlő-zuzókat és bogyó-morzsolókat,

önműködő „SYPHONIA“ növény- és

szőlővessző permetezőket

a legjobb minőségben gyártanak és készítenek

Mayfarth Ph. és társa

cs. és kir. kiz. szabad. gazdasági gépgyárak, vasöntöde és gőzhámor

Alapított 1872.

Bécs, II. Taborstrasse.

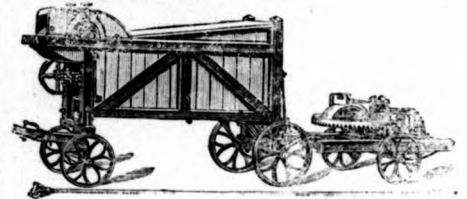
750 munkás.

Kitüntetve több mint 400 arany, ezüst, bronz éremmel és első díjakkal.

Arjegyékek és számos elismerő levelek ingyen és bérmentve küldetnek. Képviselők és viszontárúsítók felvétetnek.

6-8

Cséplőgépeket kézi-, járgány- és gőzhajtásra.

1-6 lófogatu

járgányokat,

[Legujabb]

gabna rostákat, triöröket és kukoricza morzsolókat,

széna és szalma sajtókat,

kézi erőre, szállító készülékkel vagy a nélkül